

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บทวิเคราะห์เปรียบเทียบ*

TRENDS AND CHALLENGES OF DEMOCRACY IN SOUTHEAST ASIA : A COMPARATIVE ANALYSIS

ฟองจันทร์ สุขสวัสดิ์ ณ อัยุธยา

Fongchan Sooksawat Na Ayudhya

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: fongchan.so@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการวิเคราะห์แนวโน้มและความท้าทายของระบบประชาธิปไตยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการพัฒนาประชาธิปไตยและปัญหาที่เผชิญอยู่ บทความนี้เน้นการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย และการบริหารจัดการของรัฐบาล จากการศึกษาพบว่า ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการพัฒนาประชาธิปไตยที่แตกต่างกันอย่างมาก ทั้งในด้านความเข้มแข็งของสถาบันประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ยังพบว่ามีความท้าทายสำคัญที่ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย เช่น ปัญหาความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ ความขัดแย้งทางการเมือง และการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การพัฒนาประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงมีความท้าทายที่ต้องเผชิญอยู่ แต่ก็มีแนวโน้มที่ดีในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสามารถช่วยสร้างเสถียรภาพและความยั่งยืนให้กับระบบการเมืองในภูมิภาคนี้ได้ในอนาคต

คำสำคัญ: ประชาธิปไตย; เอเชียตะวันออกเฉียงใต้; การเมืองเปรียบเทียบ

Abstract

This article presented an analysis of the trends and challenges of democracy in Southeast Asia, using a comparative analysis among countries in the region, to provide an overview of democratic development and the problems it faces. The article focused on various aspects, such as political, economic, and social changes, public participation in the democratic process, and government governance. The study revealed that Southeast Asian countries have very different democratic developments, both in terms of the strength of democratic institutions and public participation. It also revealed that there were significant challenges that remained obstacles to democratic development, such as economic inequality, political conflicts, and restrictions on freedom of expression. The development of democracy in Southeast Asia still faces challenges, but there are positive trends in strengthening democratic institutions and public participation, which can help create stability and sustainability for political systems in the region in the future.

Keywords: Democracy; Southeast Asia; Comparative Politics

บทนำ

ประชาธิปไตยมีบทบาทสำคัญต่อเสถียรภาพ ความเจริญรุ่งเรือง และความเป็นธรรมในสังคม ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความหลากหลายทางการเมือง ประกอบด้วยประเทศที่มีระบบการปกครองที่แตกต่างกัน การศึกษาแนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในภูมิภาคนี้ จึงมีความสำคัญเพื่อทำความเข้าใจบริบททางการเมืองและทิศทางการพัฒนาของประชาธิปไตยในภูมิภาค (พีรศักดิ์ จันทวรินทร์, 2557) ภาคประชาสังคมในภูมิภาคนี้ไม่สามารถสร้างสถาบัน (Institutionalization) ของภาคประชาสังคมที่แท้จริงให้เกิดขึ้นได้ รวมทั้งภาคประชาชนยังมักถูกจำกัดบทบาทอันเป็นผลจากการถูกจำกัดและปิดกั้นพื้นที่ทางการเมืองโดยผู้มีอำนาจ ท้ายที่สุดประชาสังคมกับประชาธิปไตยในภูมิภาคนี้จึงมีฐานะเป็นแค่เพียงเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้เพื่อกล่าวอ้างความชอบธรรมในการดำเนินการของกลุ่มคนหรือกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่งโดยมีเบื้องหลังเป็นเป้าหมายหรือผลประโยชน์ในสิ่งที่พวกเขาต้องการอย่างแท้จริงเท่านั้น (วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น, 2550)

ปัจจุบัน ประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ซึ่งมีที่มาจากปัจจัยทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่ซับซ้อน ปัจจัยสำคัญ ๆ เหล่านี้รวมถึงมรดกของเผด็จการ หลายประเทศในภูมิภาคนี้

เคยอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการทหารหรือเผด็จการอื่น ๆ ซึ่งสร้างอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืน การแทรกแซงของทหาร กองทัพยังคงมีบทบาทสำคัญในหลายประเทศ และขัดขวางต่อการพัฒนาประชาธิปไตย เนื่องจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่ทหารมีบทบาททางการเมืองมาเป็นเวลานาน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการที่ทหารมีบทบาททางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ มักส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของระบอบการปกครอง รวมถึงความเป็นประชาธิปไตยและไม่เป็นประชาธิปไตยของประเศนั้น ๆ อย่างมาก ตามแนวคิดที่เรียกว่า การควบคุมทหารโดยพลเรือน (Civilian Control of The Military) คือ การที่ทหารแสดงบทบาททางการเมืองนั้นไม่ได้หมายความว่าประเทศแห่งนั้นจะหมดความเป็นประชาธิปไตยไปในทันที เพราะหลักการในการควบคุมทหารโดยพลเรือนนั้นอนุญาตให้ทหารมีบทบาททางการเมืองได้ตราบใดที่ยังอยู่ใต้การควบคุมของรัฐบาลพลเรือน แต่หากทหารมีบทบาททางการเมืองในลักษณะที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของพลเรือนแล้วก็จะถือว่าส่งผลกระทบต่อความเป็นประชาธิปไตย (ลิขิต ธีรเวคิน, 2545)

อีกประการหนึ่ง คือ วัฒนธรรมอำนาจนิยมที่เคารพผู้มีอำนาจ ซึ่งขัดต่อหลักการประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ความเหลื่อมล้ำที่รุนแรงอาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมืองและขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย การขาดแคลนสถาบันประชาธิปไตยที่แข็งแกร่ง หลายประเทศยังขาดสถาบันประชาธิปไตยที่แข็งแกร่ง เช่น พรรคการเมือง องค์กรอิสระ และสื่อมวลชน ซึ่งที่มาของปัญหาที่เผชิญ (สมคิด พุทธศรี, 2562) ได้แก่ ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ มีการแยกแยะระหว่างชนชั้นสังคมที่มีรายได้ต่างกันอย่างมาก ซึ่งส่งผลให้มีความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ความขัดแย้งทางการเมือง มีการขัดแย้งทางการเมืองที่สำคัญที่ส่งผลให้มีการไม่เอื้ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก มีการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองและสังคมซึ่งกำเนิดจากข้อจำกัดทางกฎหมายหรือการกีดกันทางวัฒนธรรม (อรรถสิทธิ์ เมืองอินทร์, 2559)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เห็นการเติบโตของประชาธิปไตย ประชาชนในหลายประเทศลุกฮือขึ้นเรียกร้องประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น การปฏิรูปประชาธิปไตยในไทย ประชาธิปไตยในภูมิภาคนี้ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในภูมิภาค (วรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, 2548)

บทความนี้เปรียบเทียบแนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศตัวอย่างสองประเทศ ประเทศแรก คือ อินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดใน

ภูมิภาค และประสบความสำเร็จในการจัดการเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม ประเทศที่สอง คือ ไทย ซึ่งเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การรัฐประหาร และความขัดแย้งทางการเมือง การวิเคราะห์เปรียบเทียบช่วยให้เข้าใจบริบททางการเมืองที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยในแต่ละประเทศ และบทเรียนที่เรียนรู้จากประสบการณ์ของแต่ละประเทศ โดยมุ่งเน้นที่การเปรียบเทียบการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของแนวโน้มที่แตกต่างกันและปัญหาที่ต้องเผชิญ การวิเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างประเทศช่วยให้เข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของประชาธิปไตยในภูมิภาคนี้อย่างชัดเจนและครอบคลุม

แนวคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย เป็นระบบการปกครองที่มุ่งเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของประชาชน ความเท่าเทียมกัน และหลักนิติธรรม ประชาธิปไตยช่วยให้ประชาชนมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจทางการเมือง และช่วยให้มั่นใจได้ว่ารัฐบาลจะทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง มีสิทธิมีเสียง และได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยทั่วไปแล้ว ประชาธิปไตยมักมีลักษณะดังต่อไปนี้ (อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, 2566)

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน อำนาจสูงสุดในการปกครองมาจากประชาชน ไม่ใช่จากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่ง ประชาชนมีสิทธิกำหนดรูปแบบการปกครอง กฎหมาย และนโยบายต่าง ๆ ของประเทศ ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้แทนของพวกเขาเข้ามาบริหารประเทศ

2. หลักเสรีภาพ ประชาชนมีเสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการรวมกลุ่ม เสรีภาพในการนับถือศาสนา และเสรีภาพในการแสดงออก รัฐบาลไม่สามารถจำกัดเสรีภาพของประชาชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ประชาชนมีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ (แม็กลูจันท์, 2564)

3. หลักความเท่าเทียมกัน ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สถานะทางสังคม หรือความคิดเห็นทางการเมือง กฎหมายมีผลบังคับใช้กับทุกคน ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมาย ประชาชนทุกคนมีสิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะ และโอกาสต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน (พิมณัฐฐา เชื้อนเพ็ชรต์, 2566)

4. หลักนิติธรรม กฎหมายมีผลบังคับใช้กับทุกคน ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมาย รัฐบาลต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย และประชาชนมีสิทธิตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาล กระบวนการยุติธรรมต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม

5. หลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมการประชุมสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชน รัฐบาลต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำไปพิจารณาในการตัดสินใจ (ไพรินทร์ มากเจริญ, 2562)

6. การเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้แทนของพวกเขาอย่างเสรี โดยปราศจากการกดดัน ช่มชู้ หรือข้อเสีย การเลือกตั้งต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยุติธรรม ผลการเลือกตั้งต้องได้รับการเคารพ

7. การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รัฐบาลมีหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชน เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการรวมกลุ่ม เสรีภาพในการนับถือศาสนา และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ประชาชนมีสิทธิร้องเรียนเมื่อสิทธิมนุษยชนของพวกเขาถูกละเมิด (Regilme, 2022)

8. การตรวจสอบและความโปร่งใส ระบบประชาธิปไตยต้องมีการตรวจสอบและการความโปร่งใสที่ดี เพื่อให้สามารถป้องกันการละเมิดสิทธิและความเป็นธรรมได้

9. การมีระบบการตรวจสอบและสมดุล ระบบประชาธิปไตยควรมีการตรวจสอบและสมดุลอย่างเหมาะสมระหว่างอำนาจต่าง ๆ ทั้งรัฐบาล สมาชิกผู้แทน และศาลยุติธรรม เพื่อป้องกันการขัดแย้งทางอำนาจและการใช้อำนาจเกินขึ้น

10. การมีระบบการเสริมสร้างสังคมพลเมือง ระบบประชาธิปไตยควรสนับสนุนให้มีการสร้างสังคมที่มีชุมชนแข็งแกร่งและมีส่วนร่วม โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนและการสร้างความเข้มแข็งทางสังคม (พินิจธรรมา เชื้อนเพ็ชรต์, 2566)

11. การสร้างความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย การปกครองในระบบประชาธิปไตยควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าระบบการปกครองมีความโปร่งใส มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชน และมีความเท่าเทียมในการดำเนินชีวิต (ลิขิต อีรวิน, 2545)

อย่างไรก็ตาม ประชาธิปไตยยังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การเมืองที่แบ่งขั้ว ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และการแทรกแซงจากภายนอก ประชาธิปไตยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายเหล่านี้ และบรรลุเป้าหมายของการปกครองที่ดี

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เห็นการเติบโตของประชาธิปไตย ประชาชนในหลายประเทศลุกฮือขึ้นเรียกร้องประชาธิปไตยและสิทธิ

มนุษยชน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น การโค่นล้มระบอบเผด็จการทหารในพม่า การปฏิรูปประชาธิปไตยในไทย การเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรมในอินโดนีเซีย การเติบโตของสังคมพลเมืองในหลายประเทศ กรณีตัวอย่าง (กษิต ภิรมย์, 2567)

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศไทย

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญ ประชาชนลุกฮือขึ้นเรียกร้องประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายประการ ตัวอย่างเช่น การรัฐประหารในปี 2557 และการมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ การเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย การเติบโตของขบวนการประชาธิปไตย โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ (Ferrara, 2015)

ประชาธิปไตยในประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทาย เช่น ความไม่มั่นคงทางการเมือง ตึงเครียดระหว่างกลุ่มต่าง ๆ อิทธิพลของทหาร คอร์รัปชันเรื้อรัง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และความอ่อนแอของสถาบันประชาธิปไตย (กอง บก.มติชน-ประชาชาติธุรกิจ, 2551)

แนวทางการแก้ไขเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในประเทศไทยจำเป็นต้องมีการแก้ไขความท้าทายเหล่านี้ แนวทางการแก้ไขที่เป็นไปได้ ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองมากขึ้น ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้ง การประชุมสาธารณะ และการรณรงค์ การปฏิรูปรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญควรได้รับการแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย และลดอิทธิพลของทหาร การต่อสู้กับคอร์รัปชัน รัฐบาลควรดำเนินการอย่างจริงจังในการต่อสู้กับคอร์รัปชัน การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม รัฐบาลควรดำเนินนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การเสริมสร้างสถาบันประชาธิปไตย สถาบันประชาธิปไตย เช่น พรรคการเมือง องค์การอิสระ และสื่อมวลชน ควรได้รับการเสริมสร้างให้มีบทบาทที่เข้มแข็ง ประชาธิปไตยในประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ อย่างไรก็ตาม ยังมีความหวังสำหรับอนาคต ประชาชนในประเทศไทยมีความตื่นตัวทางการเมือง และต้องการเห็นสังคมที่ประชาธิปไตย ยุติธรรม และเท่าเทียมกัน การแก้ไขความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเศลาว

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศลาวมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมหลายประการ แนวโน้มสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยในประเทศลาว รวมถึง การเติบโตของชนชั้นกลาง ชนชั้นกลาง

ในลาวมีขนาดใหญ่ขึ้น มีการศึกษาดีขึ้น มีรายได้มากขึ้น และมีความตระหนักรู้ทางการเมืองมากขึ้น ชนชั้นกลางมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางประชาธิปไตย การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประชาชนลาวมีการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยให้ประชาชนรับข่าวสาร แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น การเติบโตของสังคมพลเมือง องค์กรภาคประชาสังคมในลาวมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ความโปร่งใส และความรับผิดชอบของรัฐบาล

ประชาธิปไตยในลาวยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การปกครองแบบพรรคเดียว ประเทศลาวปกครองโดยพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวคือพรรคประชาชนปฏิวัติลาว พรรคการเมืองอื่น ๆ ไม่ได้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจกรรม การจำกัดเสรีภาพ รัฐบาลลาวจำกัดเสรีภาพในการพูด การรวมกลุ่ม และการแสดงออก ประชาชนที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอาจถูกคุกคาม จับกุม หรือจำคุก การทุจริต ปัญหาการทุจริตในลาวบั่นทอนความไว้วางใจของประชาชนต่อรัฐบาล และขัดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเหลื่อมล้ำ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในลาวมีรุนแรง ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมืองและขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย (วิษณุ เครืองาม, 2530)

ประชาธิปไตยในประเทศลาวมีทั้งแนวโน้มที่ดีและความท้าทายที่สำคัญ อนาคตของประชาธิปไตยในลาวจะขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลลาวในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และสร้างสังคมที่เท่าเทียมกันและยุติธรรม

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศเวียดนาม

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เวียดนามมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม ชนชั้นกลางเติบโตขึ้น มีบทบาทสำคัญในการผลักดันประชาธิปไตย การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น องค์กรภาคประชาสังคมทำงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม เวียดนามยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ การปกครองแบบพรรคเดียว จำกัดเสรีภาพ การทุจริต และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม (Regilme, 2022)

ในเวียดนามมีทั้งแนวโน้มที่ดีและความท้าทายที่สำคัญ อนาคตของประชาธิปไตยในเวียดนามจะขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลเวียดนามในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และสร้างสังคมที่เท่าเทียมกันและยุติธรรม

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศกัมพูชา

ประชาธิปไตยในประเทศกัมพูชามีทั้งแนวโน้มและความท้าทายที่น่าสนใจ ประเด็นการเลือกตั้งและระบบพรรคการเมือง ประชาธิปไตยในกัมพูชาเริ่มเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ

หลังจากสงครามกลางคืนและการประชุมสันติภาพปี 1991 โดยมีการจัดการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ระบบพรรคการเมืองก็ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีสถานการณ์ที่ไม่สมบูรณ์เกิดขึ้นและความขัดแย้งบางครั้ง เสรีภาพและสิทธิมนุษยชน การกำหนดเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนได้รับการส่งเสริม แต่ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการคุกคามนักกิจกรรมทางการเมือง การจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชน และความขัดแย้งในเรื่องสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ความท้าทายทางประชาธิปไตย ได้แก่ ความไม่เสถียรภาพทางการเมือง การเมืองในกัมพูชาประสบปัญหาความไม่เสถียรภาพ เช่น การขัดแย้งระหว่างพรรคการเมือง การตรวจสอบการเลือกตั้ง และการใช้กำลังของรัฐบาลเพื่อควบคุมสถานการณ์ ปัญหาทางสังคม กัมพูชายังเผชิญกับปัญหาทางสังคมและสิทธิมนุษยชนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทั่วถึง เช่น ความยากจน การทุจริต ความไม่เสถียรภาพทางสังคม และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ถึงแม้ว่าประชาธิปไตยจะยังอยู่ในขั้นตอนการเจริญเติบโตก็ยังมี การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสถานะทางการเมืองและสังคม

สรุป การครอบงำโดยผู้นำคนเดียวที่ชื่อ ฮุนเซน มาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลง ชาวกัมพูชาได้รับเสรีภาพมากขึ้น พรรคฝ่ายค้านเริ่มเข้มแข็ง ลูกหลานของฮุนเซนแพ้การเลือกตั้ง และผู้ที่ชนะก็ไม่ได้มีความสามารถหรือบารมีที่เพียงพอที่จะนับถือ

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศพม่า

ประชาธิปไตยในประเทศพม่ามีแนวโน้มและความท้าทายที่ซับซ้อนดังนี้ การเปิดกว้างทางการเมือง หลังจากการปฏิวัติที่เกิดขึ้นในปี 2011 พม่าได้เริ่มเปิดกว้างทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยมีการจัดตั้งรัฐสภาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแรก ๆ ตั้งแต่ ปี 2015 และการเลือกตั้งที่มีลักษณะบางส่วนเปิดให้กับพรรคการเมือง การปฏิรูป มีการปฏิรูปประชาธิปไตยที่เป็นรูปแบบหลากหลาย เช่น การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสื่อมวลชนและสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการเสริมสร้างสภาพภูมิทัศน์การเมืองที่เปิดกว้างมากขึ้น (กษิต ภิรมย์, 2567)

ความท้าทายของประชาธิปไตย อาทิ อำนาจทหาร พรรคทหารเป็นองค์กรที่มีอิทธิพลมากในเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ การมีอำนาจทหารส่งผลให้กระบวนการเป็นประชาธิปไตยมีความจำกัดในบางเรื่อง เช่น การควบคุมสื่อมวลชน การควบคุมเสรีภาพทางการเมือง และความไม่สมดุลทางการเมือง การขัดแย้งและการคุกคาม พม่ายังเผชิญกับการขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรง และมีการคุกคามต่อนักกิจกรรมทางการเมือง นักสิทธิมนุษยชน และสื่อมวลชน ที่ทำให้ความเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนยังไม่ได้การคุ้มครองอย่างเพียงพอ

การพัฒนาของประชาธิปไตยในพม่าอยู่ในขั้นตอนการเป็นเช่นนี้ เนื่องจากมีการเปิดกว้างทางการเมืองในบางด้าน แต่ก็ยังมีความจำกัดและความท้าทายจากอำนาจทหารและการขัดแย้งทางการเมืองที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศมาเลเซีย

ประชาธิปไตยมาเลเซียมีความท้าทายในการเลือกตั้งและระบบการเมืองมีการเลือกตั้งอิสระและเป็นธรรม พร้อมด้วยระบบการเมืองที่เสถียรและทำงานร่วมกับเศรษฐกิจได้ดี ในด้านเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน แม้มีการส่งเสริมที่ดี แต่ยังมีประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมสื่อและการใช้กฎหมายในการควบคุมเสรีภาพบางกรณี (อรรถสิทธิ์ เมืองอินทร์, 2559)

ความท้าทายของประชาธิปไตย อาทิ การขัดแย้งทางเชื้อชาติ มาเลเซียมีประชาสัมพันธ์ที่ซับซ้อนเกี่ยวกับเรื่องเชื้อชาติ โดยเฉพาะในประเด็นของชนิตเชื้อชาติ ในส่วนของชาวมาเลเซียที่สาม ที่เป็นหลักทั้งหมด การควบคุมการสื่อสาร มีการควบคุมที่เพิ่มขึ้นในสื่อมวลชนและเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในเรื่องของข่าวสารที่สามารถทำให้เกิดความขัดแย้งได้ การคุกคามและการละเมิดสิทธิ มีรายงานเกี่ยวกับการคุกคามนักกิจกรรมทางการเมืองและสิทธิมนุษยชน ซึ่งอาจเป็นการละเมิดสิทธิบางประการในบางกรณี การพัฒนาของประชาธิปไตยในมาเลเซียยังมีเป็นไปด้วยดี แต่ก็ยังต้องพิจารณาถึงปัญหาและความท้าทายที่ต้องเผชิญอยู่ในขณะนี้

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศสิงคโปร์

ประชาธิปไตยในสิงคโปร์มีลักษณะเฉพาะและความท้าทาย การเมืองและการเลือกตั้ง สิงคโปร์มีการเลือกตั้งที่โปร่งใสและเศรษฐกิจเติบโตมั่นคง การควบคุมทางการเมือง: พรรคการเมืองถูกควบคุมโดยพรรคอิสระ ทำให้การแข่งขันทางการเมืองเกิดขึ้นได้ยาก เสรีภาพและสิทธิมนุษยชน : แม้จะมีระบบกฎหมายมั่นคง แต่ก็มีจำกัดเสรีภาพและการคุกคามสิทธิมนุษยชน สิงคโปร์เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติและปฏิบัติตามกฎหมาย (Regilme, 2022)

ในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา สิงคโปร์และมาเลเซียเห็นความคึกคักของพรรคเล็ก ตระกูลลีแห่งสิงคโปร์จะไม่บุคคลสืบทอดอำนาจรุ่นที่สาม การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นโดยปริยาย มาเลเซียภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัคได้ตัดสินใจทั้งนโยบายภูมิบุตร มุ่งสู่ความเป็นหนึ่งมาเลเซียด้วยการรับรองความหลากหลายและอยู่ร่วมกัน คนมาเลย์และจีนต้องหาทางอยู่ร่วมกันภายใต้อุดมการณ์นี้

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศอินโดนีเซีย

ประชาธิปไตยในอินโดนีเซียมีข้อดีและความท้าทาย การเลือกตั้งมีความสมบูรณ์และการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย แต่ยังคงมีความยากจนในบาง

พื้นที่ เศรษฐกิจเติบโตแต่ความแตกต่างทางสังคมยังคงมีอยู่ ความท้าทายรวมถึงการควบคุม การสื่อสาร เสรีภาพของสื่อมวลชน การขัดแย้งทางการเมืองและการกีดกันทางการเมือง รวมถึงปัญหาความไม่สมดุลทางสังคมที่ส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมือง (พีรศักดิ์ จันทวรินทร์, 2557)

อินโดนีเซียมีหลักปรัชญาที่ช่วยให้การอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างและความคิดเห็นที่หลากหลาย ฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมากสามารถทำงานร่วมกับฝ่ายค้านเสียงข้างน้อยผ่านฉันทมติ ซึ่งไม่เน้นการเผชิญหน้า นอกจากนี้ฝ่ายทหารไม่ได้มีความตั้งใจที่จะ กลับมามีอำนาจ แต่ยังคงผลิตบุคลากรที่มีฝีมือเข้ามาสู่สนามการเมือง ทำให้ฝ่ายทหาร มีความรู้สึกว่ามีคนของตนอยู่ในวงการการเมือง และประเทศก็ยังมีอดีตนายทหารที่ดูแล ความมั่นคงของชาติได้

แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตยในประเทศฟิลิปปินส์

ประชาธิปไตยในฟิลิปปินส์มีการเลือกตั้งที่อิสระและสมบูรณ์ เสรีภาพและสิทธิมนุษยชนได้รับความสำคัญ แต่ยังคงมีความกดดันและความขัดแย้งทางสิทธิมนุษยชนและ เสรีภาพของสื่อ ฟิลิปปินส์มีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเร็ว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความท้าทายที่พบ เช่น การขัดแย้งทางการเมือง ความไม่เสถียรทางสังคม การควบคุมสื่อ และการคุกคามนักกิจกรรม นักสิทธิมนุษยชน และสื่อมวลชน (แม่อุจจันท์, 2564)

ในกรณีฟิลิปปินส์ ตัวประธานาธิบดีและพรรคประชาธิปไตย มุ่งมั่นในการบริหาร ราชการด้วยธรรมาภิบาล ไม่มีข่าวลือ ข้อครหาโจมตีต่อการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือการ ทุจริตคอร์รัปชัน อีกทั้งกระบวนการยุติธรรมมีความยุติธรรม ปราศจากการแทรกแซงจาก ฝ่ายการเมือง

สรุป ประชาธิปไตยในภูมิภาคนี้ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการดังที่ กล่าวไว้ข้างต้น ความท้าทายเหล่านี้รวมถึง

1. มรดกของเผด็จการ หลายประเทศในภูมิภาคนี้เคยอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จ การทหารหรือเผด็จการอื่นๆ ซึ่งสร้างอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืน
2. การแทรกแซงของทหาร กองทัพยังคงมีบทบาทสำคัญในหลายประเทศและ อาจขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย
3. วัฒนธรรมอำนาจนิยม วัฒนธรรมอำนาจนิยมที่เคารพผู้มีอำนาจ ขัดต่อหลักการ ประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ความเหลื่อมล้ำที่รุนแรงอาจนำไปสู่ ความไม่มั่นคงทางการเมืองและขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย

5. การขาดแคลนสถาบันประชาธิปไตยที่แข็งแกร่ง หลายประเทศยังขาดสถาบันประชาธิปไตยที่แข็งแกร่ง เช่น พรรคการเมือง องค์กรอิสระ และสื่อมวลชน

ประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแนวโน้มและความท้าทายที่น่าสนใจดังนี้

ตารางที่ 1 แนวโน้มของประชาธิปไตย และความท้าทายของประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แนวโน้มของประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ความท้าทายของประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
1. การเข้าร่วมของประชาชนในกระบวนการการเมือง มีการเพิ่มขึ้นของการเข้าร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของรัฐบาล	1. ความขัดแย้งทางการเมือง มีการขัดแย้งทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงการเมืองที่อาจทำให้มีความไม่มั่นคงทางการเมือง
2. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการสร้างสถานการณ์ที่เป็นมิตรต่อการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น	2. การจำกัดเสรีภาพ มีการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การผูกขาดสิทธิมนุษยชน และการควบคุมสื่อมวลชน
3. การเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการประชาธิปไตย การพัฒนามาตรการที่สนับสนุนให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการประชาธิปไตย เช่น การปรับปรุงที่ปรึกษาทางกฎหมายและการสนับสนุนสื่อมวลชน	3. ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ มีความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจที่สร้างปัญหาเศรษฐกิจและความขัดแย้งทางสังคม
	4. การสูญเสียความไว้วางใจในระบบการปกครอง มีการสูญเสียความไว้วางใจในระบบการปกครอง โดยเฉพาะการที่ประชาชนไม่ได้รับความเท่าเทียมและความยุติธรรมจากอำนาจประจำท้องถิ่น

ประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เผชิญกับทั้งโอกาสและความท้าทาย อนาคตของประชาธิปไตยในภูมิภาคนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการรวมถึงความมุ่งมั่นของประชาชนต่อประชาธิปไตย การทำงานของผู้นำทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาคมระหว่างประเทศ อนาคตของประชาธิปไตยในภูมิภาคนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของประชาชน นักการเมือง และผู้นำทางสังคมในการเอาชนะความท้าทายเหล่านี้ ประชาธิปไตยที่ยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน สถาบันประชาธิปไตยที่แข็งแกร่ง และวัฒนธรรมที่เคารพสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรม

องค์ความรู้ใหม่

ประชาธิปไตยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะและความท้าทายที่เป็นพิเศษ โดยมีบางประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยแข็งแกร่ง ในขณะที่บางประเทศมีความเสี่ยงในด้านความเป็นอิสระและความยากลำบากในการกำกับดูแลการประชาธิปไตยต่อไปนี้ คือ ภาพรวมของแนวโน้มและความท้าทายที่สำคัญ

ตารางที่ 2 แนวโน้มและความท้าทายของประชาธิปไตย

แนวโน้มของประชาธิปไตย	ความท้าทายของประชาธิปไตย
ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความหลากหลายด้านการเมืองและสิทธิเสรีภาพ โดยบางประเทศ เช่น ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย มีการเลือกตั้งที่เสรีและสนับสนุนสิทธิมนุษยชน ในขณะที่บางประเทศ เช่น กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ยังมีการควบคุมอย่างเข้มงวดทั้งในด้านการเมืองและการแสดงออก นอกจากนี้ ภูมิภาคนี้ยังมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองตามมาอย่างต่อเนื่อง	บางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เผชิญกับความขัดแย้งทางการเมืองและความไม่เสถียรภาพทางสังคม เช่น การขัดแย้งรุนแรงในกัมพูชา และการกดขี่ทางการเมืองในเวียดนาม โดยมีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนและการควบคุมสื่อที่กระทบต่อเสรีภาพและความสงบสุขภายในประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กษิต ภิรมย์. (2567). *ประชาธิปไตยถดถอยในอาเซียน*. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.naewna.com/politic/columnist/61333>
- กอง บก.มติชน-ประชาชาติธุรกิจ. (2551). *ตุลาการวิวัฒน์ ปฏิวัติการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- พิมณัฐฐา เชื้อนเพ็ชรต์. (2566). *สื่อออกซ์ประชาธิปไตยในอาเซียนกำลัง ‘ถดถอย’ และ ‘แย่ง’ เรือ ๆ (?)*. สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/xsoji>
- พีรศักดิ์ จันทวรินทร์. (2557). *ประชาธิปไตยในอาเซียน*. *วารสารศาลรัฐธรรมนูญ*, 16(47), 21-54.
- ไพรินทร์ มากเจริญ. (2562). *ประชาสังคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : มายาคติและข้อจำกัดในการสนับสนุนประชาธิปไตย*. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 7(1), 80-98.
- แม่ลูกจันทร์. (2564). *ประชาธิปไตยในอาเซียน*. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2077565>
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2545). *การเมืองการปกครองของไทย (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชญ์ เครื่องงาม. (2530). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.
- วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น. (2550). *แนวคิดประชาธิปไตยของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรม เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ สถาบันพระปกเกล้า.

- สมคิด พุทธศรี. (2562). แดน สเลเตอร์ : มุมมองใหม่ว่าด้วยประชาธิปไตยในเอเชีย. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.the101.world/democratisation-in-east-asia-interview-dan-slater/>
- อรรถสิทธิ์ เมืองอินทร์. (2559). สำนวนความเป็นประชาธิปไตยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/DVT65>
- อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. (2566). สุขภาวะประชาธิปไตยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. สืบค้น 9 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/aGEsT>
- Ferrara, F. (2015). *The Political Development of Modern Thailand*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Regilme, S. S. F. Jr. (2022). *Stopping the autocratic spread in Southeast Asia*. Retrieved February 2, 2025, from <https://shorturl.asia/pk4RV>